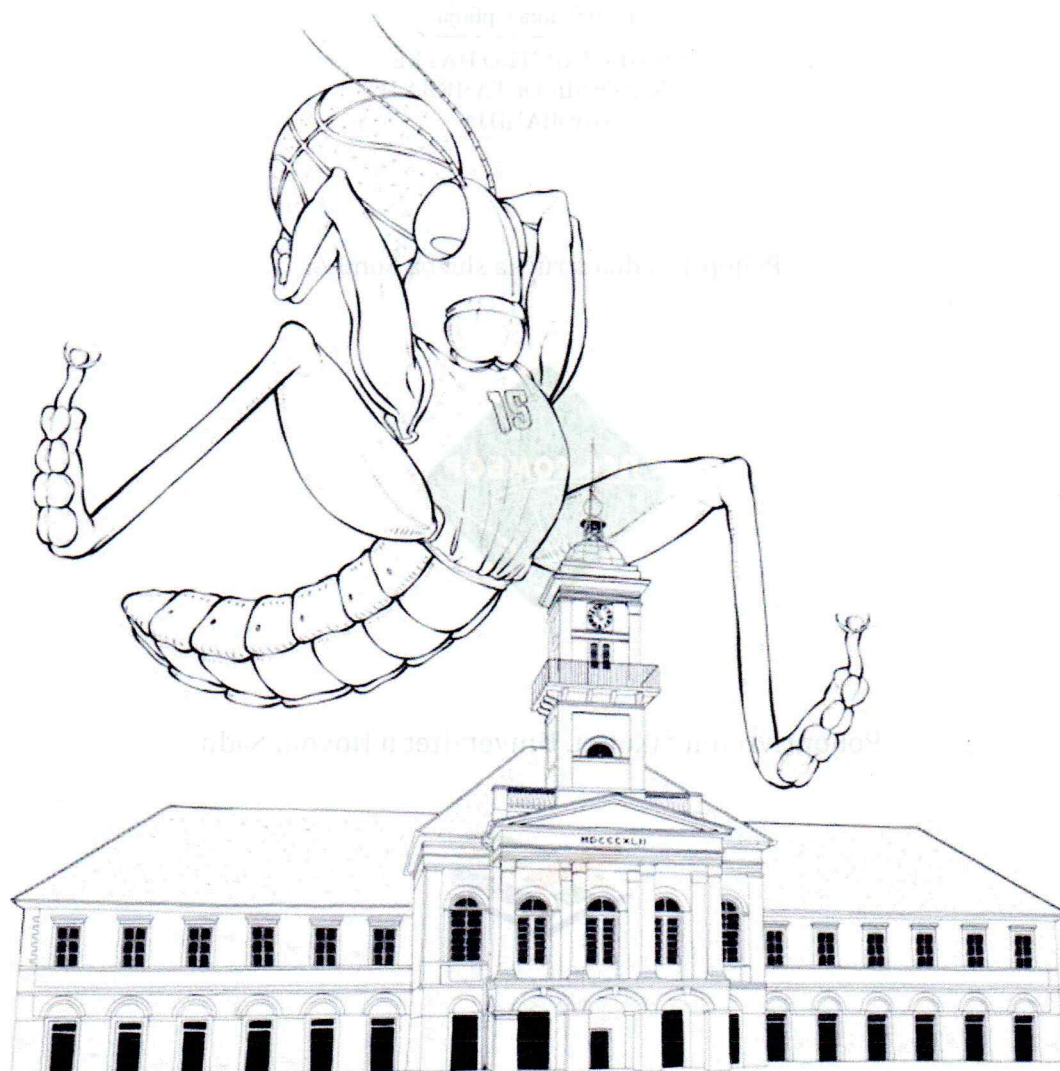

ENTOMOLOŠKO DRUŠTVO SRBIJE
ENTOMOLOGICAL SOCIETY OF SERBIA

XV Simpozijum entomologa Srbije
XV Symposium of Serbian entomologists

Sombor, 04-06. XII 2025.

PROMENE FAUNE NOĆNIH LEPTIRA OKOLINE SOMBORA SAKUPLJENE SVETLOSNO KLOPKOM I KLIME U PERIODU OD 1985. DO 2025. GODINE

Dragan Vajgand

Agroprotekt doo, Sombor

E-mail: vajgandd@gmail.com

Proučavanje noćnih leptira pomoću svetlosne klopke okoline Sombora započeto je 1985. godine. Korištena je svetlosna klopka model Kombinat Bečej, a za izvor svetlosti sijalica snage 250W. Na početku je voćena evidencija o delu sakupljenih primaraka, a od 1994. godine sa svetlosne klopke postoje podaci o svim sakupljenim i određenim primercima noćnih leptira (Macroheterocera po staroj klasifikaciji) i delu moljaca (Microheterocera po staroj klasifikaciji). U bazi podataka postoje podaci o vremenu pojave za preko 370.000 primeraka noćnih leptira među kojima je do sada determinisano 347 vrsta noćnih leptira. Osim noćnih leptira, detaljna evidencija postoji za oko 375.000 primeraka moljca *Ostrinia nubilalis* (Hübner, 1796), kao najbrojnije vrste leptira u Somboru i za još oko 7000 moljaca koji su pripadnici 35 vrsta. Deo primeraka čeka determinaciju.

Promene u fauni su različite prirode. Generalno brojnost primeraka kod najvećeg broja vrsta je mnogo manja nego tokom ranijih godina istraživanja. Na primer ranije veoma brojna vrsta *Mythimna pallens* (Linnaeus, 1758) koja je tokom prvih 25 godina praćenja imala preko 150 primeraka godišnje na klopki, poslednjih 15 godina broj se spustio na 15-16. Smanjenje brojnosti je posebno vidljivo kod vrsta koje su u celom arealu rasprostranjenja u literaturi navedene kao lokalne, retke ili malobrojne. Neke vrste su ranije bile redovno prisutne, a nakon toga dugi niz godina nisu zabeležene. Na primer, primerci vrste *Proserpinus proserpina* (Pallas, 1772) nisu zabeleženi od 2019. godine, *Phalera bucephala* (Linnaeus, 1758) od 2015. godine; *Periphanes delphinii* (Linnaeus, 1758) od 2011. godine; *Cucullia fraudatrix* Eversmann, 1837 od 2007. godine; *Dichrisia zosimi* (Hübner, [1822]) od 2006. godine; a *Hyssia cavernosa* (Eversmann, 1842) nije zabeležena od 1992. godine.

Naravno pojavile su se i nove vrste noćnih leptira u fauni okoline Sombora. Na primer: *Mythimna unipuncta* (Haworth, 1809) prvi put zabeležena je 2016. godine na svetlosnoj klopki u Somboru, a poslednje dve tri godine se redovno beleži. Vrsta *Acontia candefacta* (Hübner, [1831]) prvi put zabeležena je 2012. godine a sada je redovno prisutna sa stotinak primeraka godišnje. Ipak mnogo je veći broj vrsta smanjio brojnost primeraka.

Uzroci smanjenja brojnosti primeraka i raznovrsnosti su višestruki, a jedan od značajnijih faktora može biti i promena klime. Ako uporedimo srednje godišnje temperature u

Somboru, prosečna temperatura je sa 10,5°C tokom 80tih i 90tih godina prošlog veka porasla na 13,5°C tokom poslednjih pet godina. Letnji meseci jun, jul i avgust su poslednjih godina topliji za 3,1; 4,2 i 4,3 stepena po Celzijusu u odnosu na period 1971-1980. godina. Povećana temperatura uz izmenjeni raspored padavina tokom godina, prouzrokuje sušenje samonikle flore tokom leta na mnogim biocenozama.

Ključne reči: Lepidoptera, Sombor, promena klime